EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 21.9.2010
KOM(2010) 499 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE

Vuosikertomus 29 päivänä huhtikuuta 2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 866/2004 täytäntöönpanosta ja sen soveltamisesta aiheutuneesta tilanteesta

SEK(2010) 1094

JOHDANTO

Liittymisasiakirjan pöytäkirjassa 10 olevan 2 artiklan mukaisesta järjestelystä annettu neuvoston asetus (EY) N:o 866/2004[1], jäljempänä 'vihreää linjaa koskeva asetus', tuli voimaan 1. toukokuuta 2004. Siinä määritellään ehdot, joiden mukaisesti EU:n lainsäädäntöä sovelletaan henkilöiden, tavaroiden ja palvelujen liikkumiseen Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan kuuluvien ja siihen kuulumattomien Kyproksen tasavallan alueiden välisen linjan yli. Sääntöjen tehokkuuden varmistamiseksi niiden soveltaminen on ulotettu koskemaan näiden alueiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvan itäisen tukikohta-alueen välistä rajaa[2].

Tämä kertomus kattaa ajanjakson 1. toukokuuta 2009 – 30. huhtikuuta 2010, mutta seuraava kertomus tulee kattamaan ajanjakson 1. toukokuuta – 31. joulukuuta 2010 raportointijakson yhdenmukaistamiseksi kalenterivuoden kanssa (eli vuotuisissa tilastoissa tavanomaisen käytännön kanssa). Komissio ei ehdottanut raportointijakson aikana muutoksia asetukseen eikä tehnyt uusia päätöksiä täytäntöönpanotoimista.

Komissio on jatkanut rakentavaa vuoropuhelua asetuksen täytäntöönpanosta Kyproksen tasavallan viranomaisten ja Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvan tukikohta-alueen, jäljempänä 'tukikohta-alue', hallinnon kanssa virkamiestasolla.

1. VIHREÄN LINJAN YLITTÄVÄT HENKILÖT

1.1. Vihreän linjan ylitykset vahvistetuissa ylityspaikoissa

Asetus muodostaa vakaan oikeudellisen kehyksen kyproslaisten, muiden EU-kansalaisten ja kolmansien maiden kansalaisten liikkumiselle vihreän linjan, jäljempänä 'linja', yli vahvistetuissa ylityspaikoissa. Linjan ylittävien kyproksenkreikkalaisten ja kyproksenturkkilaisten henkilöiden määrä laski hieman viime vuodesta. Kyproksen tasavallalta saatujen tietojen mukaan raportointijakson aikana 670 910 (edellisenä vuonna 730 310) kyproksenkreikkalaista ylitti linjan 175 671 (edellisenä vuonna 193 909) ajoneuvossa hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan ja 1 185 073 (edellisenä vuonna 1 287 126) kyproksenturkkilaista ylitti linjan 424 537 (edellisenä vuonna 451 334) ajoneuvossa Kyproksen pohjoisosasta hallituksen hallinnassa oleville alueille[3]. Linjan ylittäneiden ei-kyproslaisten EU:n kansalaisten ja kolmansien maiden kansalaisten lukumäärä kuitenkin nousi 66 prosenttia. Kyproksen tasavallan poliisin, jäljempänä 'CYPOL', toimittamien tietojen mukaan ei-kyproslaiset EU:n kansalaiset ja kolmansien maiden kansalaiset ylittivät linjan raportointijaksolla 1 228 880 kertaa (edellisenä vuonna 739 097). Näistä ylityksistä 72 prosenttia (889 081) tapahtui jalankulkijoille tarkoitetussa Ledra-kadun ylityspaikassa, joka avattiin huhtikuussa 2008. Ei-kyproslaiset (pääasiassa turistit) ylittivät linjan raportointijaksolla pääasiassa Ledra-kadun ylityspaikassa.

---

1 EUVL L 161, 30.4.2004, s. 128. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna neuvoston asetuksella (EY) N:o 587/2008 (EUVL L 163, 24.6.2008, s. 1); tunnetaan vihreää linjaa koskevana asetuksena.

2 Ks. vihreää linjaa koskevan asetuksen johdanto-osan 3 kappale.

3 Kyproksen tasavallan viranomaiset eivät tilastoi Kyproksen kreikkalaisten paluuta hallituksen hallinnassa oleville alueille ja Kyproksen turkkilaisten paluuta Kyproksen pohjoisosaan (ks. liite VII).

Nämä luvut vastaavat suurin piirtein Kyproksen turkkilaisyhteisöltä saatuja tietoja, joiden mukaan 630 116 kyproksenkreikkalaista 202 352 ajoneuvossa ylitti linjan hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan ja 1 489 466 kyproksenturkkilaista 564 791 ajoneuvossa ylitti linjan Kyproksen pohjoisosasta hallituksen hallinnassa oleville alueille.

Edellä mainitut CYPOLin luvut eivät kuitenkaan sisällä tietoja henkilöistä ja ajoneuvoista, jotka ylittivät linjan *Pergamosin* ja *Strovilian* ylityspaikoissa Kyproksen pohjoisosasta tukikohta-alueelle[4]. Tukikohta-alueen hallinto ei pidä tarkkoja tilastoja näistä ylityspaikoista. Tukikohta-alue kuitenkin arvioi Kyproksen turkkilaislähteistä peräisin olevien tietojen perusteella, että 97 395 kyproksenkreikkalaista ylitti linjan Kyproksen pohjoisosaan ja 556 382 kyproksenturkkilaista ylitti linjan tukikohta-alueelle. Ei ole tiedossa, jatkoivatko nämä kyproksenturkkilaiset matkaansa tukikohta-alueelta hallituksen hallinnassa olevalle alueelle.

Ylityspaikoissa työskentelevän CYPOLin henkilöstön määrä on laskenut; se oli 67 vuonna 2008, 63 vuonna 2009 ja 59 vuonna 2010. Päivittäisten linjanylitysten osalta ei ole ilmoitettu suuremmista ongelmista.

1.2. Vihreän linjan yli kulkeva laiton muuttoliike ja turvapaikan hakijat

CYPOLin luvut ajanjaksolta toukokuusta 2009 huhtikuuhun 2010 osoittavat, että laiton muuttoliike linja yli Kyproksen pohjoisosasta hallituksen hallinnoimille alueille väheni 54 prosenttia. Hallituksen hallinnassa olevilla alueilla pysäytettiin 2 546 laitonta maahanmuuttajaa (ei sisällä henkilöitä, joilta evättiin vihreän linjan ylitys ylityspaikoissa), kun edellisellä jaksolla laittomia maahanmuuttajia pysäytettiin 5 560. Hallituksen hallinnassa oleville alueille saapui suoraan 11 henkilöä ja 16 henkilöä saapui itäisen tukikohta-alueen kautta, joten pysäytettyjen laittomien maahanmuuttajien kokonaismäärä oli 2 573. CYPOL ilmoitti todennäköisen syyn tähän olevan työpaikkojen väheneminen seurauksena Kyproksen taloudellisesta taantumasta. Suurin osa pysäytetyistä laittomista maahanmuuttajista oli Syyrian, Iranin, Georgian, Pakistanin, Bangladeshin, Moldovan tasavallan[5] ja miehitetyn palestiinalaisalueen kansalaisia (liite VIII). Laittomat maahanmuuttajat pysäytetään yleensä vihreällä linjalla suoritettavissa tarkastuksissa ja lentoasemilla, kun he yrittävät poistua Kyprokselta. Kansainvälistä suojelua hakevat kolmansien maiden kansalaiset tulevat yleensä tietoon poliisiasemilla, kun he hakevat turvapaikkaa.

Arvioidessaan reittejä, joiden kautta laittomat maahanmuuttajat tulevat hallituksen hallinnoimille alueille, CYPOL käyttää samoja kriteerejä kuin aikaisempinakin vuosina, pääasiassa asiakirjoja (viisumit, passien maahantulo-/maastapoistumisleimat Turkista tai Pohjois-Kyproksen turkkilaisen tasavallan ”viisumi” tai ”oleskelulupa”), maahanmuuttajien lausuntoja ja myös muita todisteita kuten kyproksenturkkilaiset sanomalehdet ja turkkilaiset setelit.

Turvapaikkaa Kyproksen tasavallasta haki 1 311 henkilöä. Uusien turvapaikkamenettelyjen ansiosta käsittelyaika lyheni kuudesta kuukaudesta kolmeen kuukauteen. Yhdellekään

---

4 Vihreää linjaa koskevassa asetuksessa ei säädetä raportointivelvollisuudesta näiden ylityspaikkojen osalta.

5 Jäljempänä Moldova.

hallituksen hallinnoimalle alueelle raportointijaksolla saapuneelle henkilölle ei kuitenkaan ole myönnetty turvapaikkaa[6].

Useimmat laittomat maahanmuuttajat saapuvat hallituksen hallinnoimille alueille Turkin ja Kyproksen pohjoisosan kautta (neljä lentoyhtiötä 11 lentoasemalta Turkissa; lautat neljästä Turkin satamasta Kyreniaan ja Famagustaan). CYPOL ilmoitti myös tapauksista, joissa maahanmuuttajat saapuivat Kyprokseen kalastus- ja huviveneissä (tietojen mukaan jopa 2 000 euron maksusta ihmissalakuljettajille).

Kyproksen turkkilaisyhteisöltä saatujen tietojen mukaan 72 laitonta syyrialaista maahanmuuttajaa pysäytettiin Kyproksen pohjoisosassa. Kahdelta Syyrian kansalaiselta evättiin pääsy linjan yli Kyproksen pohjoisosaan virallisissa ylityspaikoissa. Tarkastelukaudella 619 henkilöä ”karkotettiin” Kyproksen pohjoisosasta[7].

Syyriassa sijaitsevan Latakian ja Famagustan välinen lautta liikennöi epäsäännöllisesti, 16 kertaa ajanjaksolla huhtikuun 15. päivästä lokakuun 4. päivään 2009. Tällä ajanjaksolla noin 1 600 henkilöä (joista 75 prosenttia Syyrian kansalaisia) käytti lauttaa matkustaakseen Kyproksen pohjoisosaan, jolloin he välttivät kulkemisen Turkin kautta. Kyproksen tasavallan viranomaiset epäilevät lukuisten laittomien maahanmuuttajien käyttäneen tätä reittiä. Lautta aloitti liikennöinnin uudelleen kesäkuussa 2010. Viranomaiset painostavat Syyrian hallitusta edelleen lopettamaan lauttayhteyden, sillä Kyproksen tasavallan hallitus on julistanut Famagustan sataman toiminnan olevan laitonta.

Tarkkoja tietoja ylityspaikoissa takaisin käännytetyistä henkilöistä ei ole saatavilla, mutta CYPOLin arvioiden mukaan lukumäärä on raportointijaksolla 2 000.

Kyproksen tasavallan ja kyproksenturkkilaisen yhteisön välillä ei ole suoraa yhteistyötä poliisi- ja maahanmuuttoasioissa. Ne tapaavat kuitenkin toisensa YK:n tuella toimivassa rikollisuutta ja rikosasioita käsittelevässä teknisessä komiteassa, jonka toimisto sijaitsee puskurivyöhykkeellä Nikosian lentoasemalla. Se on järjestely tietojenjakamista ja rikollisuutta ja rikosasioita käsitteleviä yhteisiä aloitteita varten. Raportointijaksolla yksi asia käsiteltiin yhteistyössä.

CYPOL kuvaili yhteistyötä muiden merkityksellisten hallituksen virastojen ja tukikohta-alueen hallinnon kanssa erittäin hyväksi. Työ- ja sosiaalivakuutusministeriön kanssa yhdessä tehdyissä ”työvoimatarkastuksissa” havaittiin 316 maassa laittomasti työskentelevää.

CYPOLin ulkomaalais- ja maahanmuutto-osastossa on 315 virkamiestä, joiden käytettävissä on 36 ajoneuvoa. Lisäksi käytettävissä on kaksi helikopteria tarkkailulentoja varten. Ylityspaikoissa on käytettävissä ultraviolettilaitteistoa ja yhteys keskushallinnon tietokantoihin (esim. luettelo pysäytettävistä henkilöistä (”stop-list”), väestörekisteri, ajoneuvorekisteri jne.) ja yhteys CYPOLin intranetjärjestelmään ja internetiin.

Säännöllinen maa- ja ilmapartiointi niin päivällä kuin yöllä on osa linjalla suoritettavia valvontatoimia. Maapartioinnista (ajoneuvoilla ja jalkaisin) vastaavat paikallisten poliisiasemien virkamiehet, jotka ovat toimivaltaisia linjan läheisyydessä olevilla alueilla[8].

---

6 Useille henkilöille, jotka saapuivat hallituksen hallinnoimille alueille edellisen raportointijakson aikana, myönnettiin pakolaisasema nykyisen raportointijakson aikana.

7 Turkkiin 351, Syyriaan 104, Moldovaan 57, Iraniin 12 ja Nigeriaan 10.

8 Paikallisten poliisiasemien maapartiointiin vihreällä linjalla käyttämä aika 24 tunnin ajanjaksolla on noin 120 henkilötyötuntia.

Lisäksi CYPOLin ulkomaalais- ja maahanmuutto-osaston virkamiehet ja CYPOLin piiripartiot partioivat linjalla päivittäin. Erityinen CYPOLin partio Larnakan poliisipiiristä on jatkuvasti läsnä ongelmallisella Pergamos-Pylan alueella (ks. jäljempänä itäistä tukikohta-aluetta käsittelevä kohta). CYPOLin ilmailuyksikkö suoritti linjalla noin 115 tuntia helikopteripartiointia jakson aikana. CYPOLin päämaja koordinoi sekä maa- että ilmapartioinnin.

Koska linjaa ei pidetä ulkorajana, laitteiston hankintaa ei voida rahoittaa ulkorajarahastosta[9]. CYPOLin henkilöstö osallistuu kuitenkin FRONTEXin[10] koulutusohjelmiin, esimerkiksi väärennettyjen henkilöasiakirjojen havaitsemista koskevaan koulutukseen.

Itäinen tukikohta-alue

Yleensä ottaen laiton maahanmuutto itäisen tukikohta-alueen kautta on vähentynyt jakson aikana. Tukikohta-alueen virkamiehet kuvailevat Kyproksen tasavallan ja tukikohta-alueen tulli- ja maahanmuuttoviranomaisten yhteistyötä erinomaiseksi tällä alueella. Raportointijaksolla 1 174 henkilöltä, joista suurin osa oli Turkin kansalaisia, evättiin linjan ylitys. Muut ulkomaalaiset olivat turisteja, jotka saapuivat Yhdysvalloista, Australiasta, Iranista, Venäjältä, Israelista, Valko-Venäjältä ja Serbiasta Kyproksen pohjoisosassa sijaitsevan Tymbou/Ercanin lentoaseman kautta ja jotka eivät olleet tietoisia Kyproksen tasavallan maahanpääsyvaatimuksista[11].

Itäisellä tukikohta-alueella pysäytettiin yhteensä 17 laitonta maahanmuuttajaa, joista kuusi saapui hallituksen hallinnassa oleville alueille laillisesti mutta jatkoi oleskeluaan viisuminsa voimassaoloajan päättymisen jälkeen[12]. Loput 11 saapuivat saarelle Kyproksen pohjoisosan kautta ja ylittivät linjan laittomasti[13]. Neljä heistä saapui Kyproksen pohjoisosaan Tymbou/Ercanin lentoaseman kautta.

Ylityspaikkojen ulkopuolella tukikohta-alueen poliisi suorittaa satunnaisesti riskeihin ja tiedusteluun perustuvaa partiointia laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi. Tätä partiointia täydennetään tukikohta-alueen tullin partioinnilla ja sotilaallisilla resursseilla. Tukikohta-alueen tullin palveluksessa on tällä hetkellä noin 40 henkilöä, jotka työskentelevät vuoroissa vuorokauden ympäri 365 päivänä vuodessa Pergamosin ja Strovilian hyväksyttyjen ylityspaikkojen miehittämiseksi.

Ajanjaksolla toukokuun 1. päivästä 2009 maaliskuun 31. päivään 2010 tukikohta-alueen vihreällä linjalla suoritettiin 385 partiokierrosta. Tavallisesti partiokierroksia tehdään useita päivässä. Tukikohta-alueen tullilla on lämpökuvalaitteita (kameroita, nauhoituslaitteita, piilotettuja ajoneuvoja) linjan yli liikkumisen havaitsemiseksi. Näitä laitteita käytetään säännöllisesti suuririskisillä paikoilla. Käytettävissä on myös laitteita huumausaineiden ja räjähteiden havaitsemiseksi. Ylityspaikoilla käytetään myös huumekoiria. Tarkastuspisteissä käytetään ultravioletti-passinlukulaitteita.

---

9 Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 574/2007/EY ulkorajarahaston perustamisesta vuosiksi 2007–2013 osana yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevaa yleisohjelmaa, EUVL L 144, 6.6.2007, s. 22.

10 Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtiva virasto.

11 Turkista 958, Yhdysvalloista 38, Australiasta 31, Iranista 27, Venäjältä 14, Israelista 12, Valko-Venäjältä 12 ja Serbiasta 10.

12 Egyptistä 2, Syyriasta 1, Nepalista 2 ja Kiinasta 1.

13 Palestiinasta 4, Syyriasta 2, Irakista 3, Egyptistä 1 ja Intiasta 1.

Paikalliset asukkaat ja maanviljelijät käyttävät edelleen *Pergamosin* kylässä (sijaitsee osittain tukikohta-alueella ja osittain Kyproksen pohjoisosassa) tai sen läheisyydessä sijaitsevia useita luvattomia ylityspaikkoja, joita on erityisen vaikea valvoa. Kuten aikaisemmissa vihreää linjaa koskevissa kertomuksissa on todettu, nämä luvattomat ylityspaikat ovat edelleen huolenaihe. Tukikohta-alueen on kiireesti puututtava tähän ongelmaan vuoden 2003 liittymisasiakirjassa olevan pöytäkirjan N:o 3 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti[14].

2. VIHREÄN LINJAN YLITTÄVÄT TAVARAT

2.1. Kaupan arvo

Komission asetuksen (EY) N:o 1480/2004[15] 8 artiklan mukaisesti Kyproksen turkkilainen kauppakamari ja Kyproksen tasavallan viranomaiset ilmoittivat komissiolle kuukausittain niiden tuotteiden tyypin, määrän ja arvon, joille ne ovat myöntäneet saateasiakirjat. Molemmissa raporteissa on ilmoitettu tavarat, jotka ovat saapuneet hallituksen hallinnassa oleville alueille tukikohta-alueen hallintoon kuuluvien *Pergamosin* ja *Strovilian* ylityspaikkojen kautta.

Kyproksen turkkilaisen kauppakamarin antamien raporttien mukaan niiden tavaroiden arvo, joille oli raportointijaksolla myönnetty saateasiakirjat, oli 6 267 082 euroa, kun taas kaupassa tosiasiallisesti liikkuneiden tavaroiden arvo oli noin 5 579 720 euroa[16].

Kyproksen tasavallan viranomaisten ilmoitusten mukaan linjan ylittäneiden tavaroiden kauppa-arvo laski 16,8 prosenttia (878 702 euroa) edelliseen jaksoon verrattuna eli 6 111 030 eurosta 5 232 328 euroon[17] pääasiassa perunakaupan huomattavan supistumisen seurauksena. Aikaisemmilla raportointijaksoilla vuodesta 2007 alkaen perunat olivat merkittävin yksittäinen tuote vihreän linjan ylittävässä kaupassa (jopa 30 prosenttia kokonaiskaupasta). Koska alueella koettiin sääongelmia ja koska toista satoa varten ei ollut saatavilla sertifioituja siemenperunoita, tämä luku laski 14 prosenttiin tällä raportointijaksolla.

Kaupan määrä oli suurimmillaan toukokuussa ja kesäkuussa 2009 (726 836 euroa ja 891 830 euroa), ja ensimmäisen sadon siemenperunat olivat tärkein kauppatuote näiden kuukausien aikana. Niiden osuus kaupasta oli toukokuussa 40 prosenttia ja kesäkuussa 47 prosenttia. Kaupan määrä laski voimakkaasti 342 033 euroon elokuussa ja vaihteli 240 000 euron ja 480 000 euron välillä huhtikuuhun 2010 asti.

Vaikka kauppa hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan ei kuulu vihreää linjaa koskevan asetuksen soveltamisalaan, voidaan todeta, että se laski Kyproksen kauppa- ja teollisuuskamarin lukujen mukaan raportointijaksolla 708 196 euroon (edellisellä kaudella 1 095 060 euroa). Kauppa hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan on näin ollen 13,5 prosenttia kaupasta päinvastaiseen suuntaan (17,9 prosenttia edellisellä raportointijaksolla). Arvioiden mukaan kyproksenturkkilaiset ostivat kuitenkin 43 miljoonan euron edestä tavaroita tukku- ja vähittäiskaupassa hallituksen hallinnoimilla alueilla vuonna 2009 ja toivat ne matkatavaroissaan Kyproksen pohjoisosaan.

---

14 EUVL L 236, 23.9.2003, s. 940.

15 Komission asetus (EY) N:o 1480/2004, annettu 10 päivänä elokuuta 2004 (EUVL L 272, 20.8.2004, s. 3).

16 Ks. tämän kertomuksen liitteet I, II ja III.

17 0,09 prosenttia Kyproksen tasavallan kokonaistuonnista (5 654 miljoonaa euroa vuonna 2009, lähde Kyproksen tilastokeskus).

Kyproksenkreikkalaiset käyttivät saman verran tukku- ja vähittäiskaupassa Kyproksen pohjoisosassa[18].

Kyproksen turkkilaisyhteisö käyttää edelleen kauppajärjestelmää, jossa otetaan periaatteessa huomioon vihreää linjaa koskevassa asetuksessa säädetyt rajoitukset. Tätä kauppajärjestelmää ei kuitenkaan aina sovelleta johdonmukaisesti, minkä vuoksi kestävien kauppasuhteiden luominen on vaikeaa. Kyproksenturkkilaiset ovat avoimesti ilmoittaneet paikallisen yritystoiminnan suojelun olevan pääsyy siihen. Kyproksenkreikkalaisten kauppiaiden ei useissa tapauksissa annettu tuoda tuotteita Kyproksen pohjoisosaan vihreän linjan yli. Kyproksen kauppa- ja teollisuuskamari on ilmoittanut komissiolle kauppiaiden kanteluista tätä kohtelua vastaan.

2.2. Tavaratyypit

Ajanjaksolla toukokuusta 2009 huhtikuuhun 2010 kivituotteet kuten marmori, tiilet ja kivet olivat ne tuotteet, joilla käytiin eniten kauppaa. Niiden jälkeen tulivat vihannekset, tuore kala ja rakennusmateriaalit[19]. Tuoreen kalan kauppa, joka aloitettiin vasta edellisellä raportointijaksolla, kasvoi lähes 150 prosenttia 307 000 eurosta 760 000 euroon.

Linjan yli käytävästä kaupasta 97 prosenttia oli saaren sisäistä kauppaa. Joulukuussa 2009 romumetallia (kupari, alumiini, teräs) myytiin 41 206 euron arvosta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja teräsromua myytiin Intiaan 86 470 euron kauppa-arvosta. Nämä kaupat edellyttivät sellaisen yrityksen osallistumista, joka on rekisteröity hallituksen hallinnassa olevilla alueilla hoitamaan EU:n sisäisiä kauppoja ja kolmansiin maihin vientiin liittyviä muodollisuuksia. Kyproksen turkkilainen kauppakamari ilmoitti, että EU:n sisäisissä kaupoissa arvonlisävero oli maksettava kahdesti, niin hallituksen hallinnassa olevilla alueilla kuin siinä jäsenvaltiossa, joka on tavaroiden lopullinen määränpää. Komissio tarkastelee tätä kysymystä parhaillaan.

2.3. Sääntöjenvastaisuudet

Raportointijaksolla Kyproksen tasavallan viranomaiset ilmoittivat 24 sääntöjenvastaisuustapausta, joiden kauppa-arvo oli yhteensä 34 110 euroa. Tämä vastaa alle 1 prosenttia vihreän linjan kaupan kokonaisarvosta. Kyseisiä tavaroita ei päästetty linjan yli. Kolmessa tapauksessa takavarikoitiin ja hävitettiin tuoretta kalaa, koska lähetykset eivät täyttäneet elintarviketurvallisuusstandardeja eivätkä kelvanneet ihmisruoaksi. Yhdessä tapauksessa ajoneuvon ja pakkausten ei katsottu noudattavan EU:n pakkaussäännöksiä (kauppa-arvo yhteensä 2 016 euroa). EU:n menettelyjen mukaisesti sääntöjenvastaiset eläintuotteiden kuten kalan lähetykset palautetaan yleensä alkuperämaan eläinlääkintäviranomaisille. Koska Kyproksen pohjoisosassa ei ole tunnustettua eläinlääkintäviranomaista, kyseessä olevat kalat takavarikoitiin ja tuhottiin tarkastuspisteessä. Olisi harkittava tällaisten sääntöjenvastaisten lähetysten palauttamista tulevaisuudessa Kyproksen turkkilaiselle kauppakamarille.

Kuudessa romun kuljetusta koskevassa tapauksessa kuljettajalla ei ollut Kyproksen tasavallan toimivaltaisen ympäristöviranomaisen myöntämää jätehuoltolupaa. Kuuden kivi- ja lasikuljetuksen mukana ei ollut tarvittavia asiakirjoja, ja kahdeksassa tapauksessa rakennusmateriaaleja ei ollut merkitty EY:n vaatimusten mukaisesti.

---

[18] Lähde: Economic Interdependence Project - Peace Economics Consortium, Nicosia.

[19] Ks. tämän kertomuksen liitteet IV ja V.

Edellä mainituissa rakennusmateriaaleja koskevissa tapauksissa Kyproksen turkkilainen kauppakamari ilmoitti lähetyserien käsittelyssä esiintyvän epäjohdonmukaisuutta. Todettiin, että joitakin rakennusmateriaalieriä ei päästetty linjan yli puuttuvien CE-merkintöjen vuoksi, kun taas samaan lähetykseen kuuluvat toiset erät päästettiin linjan yli.

2.4. Jäljellä olevat tavaroiden liikkumista vaikeuttavat esteet ja ongelmat

Vihreän linjan ylittävälle kaupalle on edelleen esteitä. Kyproksen tasavallan viranomaiset katsovat, että edellisissä kertomuksissa mainittu ammattikuljettajien ajokortteja ja katsastustodistuksia koskeva ongelma on ratkaistu. Kyproksen tasavallan viranomaiset vaativat, että kuorma-autoilijoilla on oltava hallituksen hallinnassa olevilta alueilta saatu ajokortti ja katsastustodistus, jotka ovat ilmaisia, mutta Kyproksen turkkilaisen kauppakamarin mielestä tämä vaatimus ei ole oikeutettu. Se toteaa, että vuosina 2009 ja 2010 yli 3 000 kyproksenturkkilaisesta kuorma-auton kuljettajasta ainoastaan 48 osallistui ajokorttitutkintoon, jonka 39 läpäisi. Katsastustodistuksia ei haettu yhtään. Tämän seurauksena kyproksenturkkilaiset hyötyajoneuvot ja erityisesti kuorma-autot ja linja-autot, jotka painavat yli 7,5 tonnia, eivät voi vieläkään liikkua vapaasti koko saarella. Kyproksen tasavallan viranomaiset eivät tunnusta asiakirjoja samalla tavalla kuin henkilöautojen kohdalla. Tästä aiheutuu taloudellista haittaa kyproksenturkkilaisille kuljetusyhtiöille, sillä yli 7,5 tonnin kuljetuksissa niiden on pääasiassa käytettävä hallituksen hallinnoimilla alueilla rekisteröityjä kuorma-autoja (kyproksenturkkilaisella autovakuutuksella), jotka voivat liikkua vapaasti myös pohjoisosassa. Helpottamalla kyproksenturkkilaisten kuorma- ja linja-autojen pääsyä hallituksen hallinnassa oleville alueille edistettäisiin kuljetusalan tasapainoisempaa taloudellista kehitystä Kyproksen pohjoisosassa.

Muunkaan kaupan osalta ei voida raportoida edistyksestä. Kuten aikaisempinakin vuosina kyproksenturkkilaiset kauppiaat kertoivat edelleen vaikeuksista saada tuotteitaan kauppojen hyllyille ja mainostaa tuotteitaan ja palveluitaan lehdissä hallituksen hallinnassa olevilla alueilla. Nämä vaikeudet kuvastavat kyproksenkreikkalaisten keskuudessa laajalle levinnyttä haluttomuutta ostaa kyproksenturkkilaisia tuotteita, ja ne muodostavat siten psykologisen esteen kaupalle[20]. Tavaroiden salakuljetus linjan yli on vähentynyt, mutta on edelleen laajamittaista. Tämä johtuu linjan maantieteellisestä luonteesta, jonka vuoksi salainen toiminta on mahdollista linjan koko pituudella. Tarkastuksia suoritetaan linjan läheisyydessä erityisesti kausiluonteisiin ongelmiin puuttumiseksi. Näitä ongelmia ovat esimerkiksi riistan/villien lintujen tai ilotulitteiden tuominen hallituksen hallinnassa oleville alueille (myös itäisen tukikohta-alueen kautta). Myös savukkeita, alkoholia, kaupallisesti kannattavia määriä tuoretta kalaa ja etanoita sekä väärennettyjä tekstiilejä on takavarikoitu. Kyproksen tasavallan viranomaisten mukaan salakuljetus on vähentynyt määrällisesti hintaerojen pienentymisen vuoksi. CYPOLin ja itäisen tukikohta-alueen linjalla suorittamalla partioinnilla on kaksi tavoitetta: salakuljetuksen torjunta ja laittoman muuttoliikkeen valvonta. Salakuljetukseen liittyviä tapauksia, joissa on nostettu syyte tuomioistuimessa, oli 12 vuonna 2008, 11 vuonna 2009 ja 7 vuonna 2010 (maaliskuuhun mennessä). Suurin osa tavaroista jäi kiinni vahvistetuissa ylityspaikoissa: Pylassa, tukikohta-alueella ja puskurivyöhykkeellä lähellä Zodiaa ja Potamiaa.

Puskurivyöhykkeellä sijaitsevan Pylan kylän kyproksenturkkilaisen väestön perinteisten tavarahankintojen osalta (vihreää linjaa koskevan asetuksen 4 artiklan 10 kohta) tukikohta-alueen hallinto valvoo rakennusmateriaalien, kalan, savukkeiden jne. määriä ja kirjaa ne ylös.

---

[20] Ks. Hatay, Mullen, Kalimeri, ”Intra-island trade in Cyprus – Obstacles, oppositions and psychological barriers”, Prio Cyprus Centre 2008.

Vihreä linja halkaisee kyproksenturkkilaisen naapurikylän Pergamosin, ja ne kyproksenturkkilaiset, jotka asuvat tukikohta-alueen puolella, vaativat tavaroiden linjan yli liikkumisen osalta samanlaista kohtelua kuin pylalaiset, mikä ei kuitenkaan ole sallittua vihreää linjaa koskevan asetuksen nojalla, sillä siinä viitataan ainoastaan Pylaan.

2.5. Kaupan helpottaminen

Komissio jatkaa keinojen etsimistä vihreän linjan ylittävän kaupan lisäämiseksi. Olisi mahdollista antaa komission päätös, jolla poistetaan vihreää linjaa koskevassa asetuksessa säädetty kielto uusien maataloustuotteiden, pääasiassa maitotuotteiden (maito ja juusto, jogurtti, hera) kaupan sallimiseksi, jos riippumattomat asiantuntijat toteavat tutkimuksessaan, että maitotuotteet täyttävät EU:n vaatimukset. Muita tuotteita, joihin Kyproksen turkkilainen kauppakamari on osoittanut kiinnostusta, ovat kalanviljelylaitoksista saatava kala ja etanat.

Komissio tarkastelee myös mahdollisuutta muuttaa vihreää linjaa koskevan asetuksen täytäntöönpanosääntöjä[21] poistamalla velvollisuus, jonka mukaan perunat on kasvatettava suoraan sertifioiduista siemenperunoista. Tällöin olisi mahdollista käydä kauppaa toisen sadon perunoilla, jotka on viljelty komission nimittämien riippumattomien kasvintarkastajien valvonnassa tämän toisen sadon alkuperän ja terveyden varmistamiseksi.

Kuten edellä 2.3 kohdassa mainitaan, joitakin rakennusmateriaalilähetyksiä ei päästetty vihreän linjan yli puuttuvien CE-merkintöjen vuoksi. Monet kyproksenturkkilaiset kauppiaat eivät tunteneet uutta (joulukuussa 2009 käyttöön otettua) Kyproksen tasavallan menettelyä EY-sertifioinnin saamiseksi tuotteilleen. Komissio järjesti Kyproksen turkkilaisen kauppakamarin edustajille koulutusmatkan Brysseliin, jotta he saisivat lisätietoja CE-merkintää koskevista vaatimuksista, ja TAIEX[22]-seminaarin Nikosiassa yksityiskohtaisten tietojen antamiseksi CE-merkinnästä kyproksenturkkilaisille kauppiaille. Liiteasiakirjojen kielivaatimusten osalta Kyproksen markkinavalvontaviranomainen suostui hyväksymään englanninkieliset asiakirjat tai englanninkieliset käännökset turkkilaisista alkuperäisasiakirjoista.

USAIDin rahoittaman EDGE-hankkeen tuella on suunniteltu eri toimia, joiden tavoitteena on helpottaa vihreän linjan yli käytävää kauppaa. Näihin sisältyy yhteisöjen yhteinen sovintomenettelykeskus, yritystoiminnan edistämiseksi järjestettäviä tilaisuuksia ja yksityiskohtaisia analyyseja uusien kauppamahdollisuuksien löytämiseksi.

3. PÄÄTELMÄT

Vihreän linjan valvonta vahvistetuissa ylityspaikoissa on tyydyttävää. Raportointijakson aikana pidätettyjen laittomien maahanmuuttajien määrä laski yli 50 prosenttia edellisestä vuodesta, mutta kolmansien maiden kansalaisten laiton maahantulo on edelleen ongelma. Komissio katsoo, että laittoman maahanmuuton aiheuttaman ongelman ratkaisemiseksi olisi tärkeää, että Kyproksen tasavalta ja tukikohta-alueen hallinto lisäävät edelleen vihreän linjan valvontaa ylityspaikkojen välillä. Kyproksen tasavalta varoo kuitenkin edelleen toteuttamasta toimenpiteitä, jotka voisivat saada vihreän linjan näyttämään ulkorajalta.

---

[21] 10 päivänä elokuuta 2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1480/2004 3 artiklan 1 kohta.

[22] EU:n teknistä apua ja tiedonvaihtoa koskeva ohjelma.

Luvattomat ylityspaikat tukikohta-alueella ovat edelleen ongelma. Tukikohta-alueen viranomaisten on kiireesti ratkaistava se.

Raportointijaksolla linjan yli käytävän kaupan arvo laski ensimmäistä kertaa sen jälkeen, kun vihreää linjaa koskeva asetus tuli voimaan vuonna 2004 (se laski 17 prosenttia eli 5 232 328 euroon edellisen raportointijakson 6 111 030 eurosta). Pääsyy tähän laskuun on perunakaupan supistuminen. Ilman perunakauppaa (jonka arvo oli noin 700 000 euroa) vihreän linjan ylittävä kauppa oli vakaata. Eniten kauppaa käytiin kivituotteilla, vihanneksilla, tuoreella kalalla ja rakennusmateriaaleilla. Vihreän linjan yli käytävä kauppa on edelleen varsin vähäistä osittain asetuksen rajoitetun soveltamisalan vuoksi.

Kaupanesteitä on edelleen olemassa. Kyproksenturkkilaiset hyötyajoneuvot, erityisesti yli 7,5 tonnin kuorma-autot ja linja-autot, eivät voi liikkua vapaasti koko saarella. Muidenkaan tullin ulkopuolisten kaupanesteiden osalta ei ole tapahtunut edistystä.

Tavaroiden salakuljetus vihreän linjan yli on vähentynyt mutta on edelleen laajamittaista.

Komission loppupäätelmä on, että vihreää linjaa koskeva asetus muodostaa edelleen käyttökelpoisen perustan, joka mahdollistaa tavaroiden ja henkilöiden siirtymisen Kyproksen tasavallan hallituksen hallinnassa oleville alueille ja niiltä pois. Komissio jatkaa asetuksen täytäntöönpanon seuraamista.